

Kvalitetskontrol 2011

Program

- Information fra Revisortilsynet

  - Resultat af 2010 kontrollen

  - Temaer

    - Efterfølgende intern kontrol

    - Konkursager

    - Virksomheder, som tidligere har været igennem en kontrol

  - Nyheder og temaer i 2011 kontrollen

- Spørgsmål

Udvikling

Kvalitetskontrol

- Revisionsvejledning 4/1994 om kvalitetsstyring i revisorvirksomheder – ingen kontrol
- Foreningsbaseret kvalitetskontrol 1998 – 2003
  - Udmeldelser af foreningerne
- Revisortilsynet 2004 – 2009
  - Sager med manglende systemer
  - Sager med systemer som ikke bruges
- Revisortilsynet 2010 –
  - Test af udvalgte områder

Fremtiden: Revisionsbevis og dokumentation?

Resultat af 2010 kontrollen

År (2010 forventet resultat)	04 - 08	09	10
Antal udtagne sager	2.665	250	240
Frivillig sletning	532	47	48
Oversendt til E&S	102	9	3
Sager udgået af andre sager	101	24	8
Til kontrol	1.930	170	181
Revisornævn + påtale ny kontrol	109	15	26
Virksomheder, hvor kun revisor er indbragt	N/A	3	14
Påtale med ny kontrol	274	10	20
Påtale uden ny kontrol	131	16	23
Godkendt blankt eller med få bemærkninger	1.416	126	95
Udsat	-	-	3

Resultat af 2010 kontrollen - 2

År (2010 forventet resultat)	10 - antal	10 - %
Til kontrol	181	100
Revisornævn + påtale ny kontrol	26	14
Virksomheder, hvor kun revisor er indbragt	14	8
Påtale med ny kontrol	20	11
Påtale uden ny kontrol	23	13
Godkendt blankt eller med få bemærkninger	95	52
Udsat	3	2

Resultat af 2010 kontrollen - 3

Revisortilsynets forklaringer

- Branchen er selv blevet mere beviste om dokumentationskravene
- Kontrollanten er for første gang udpeget af Tilsynet
- Mere detaljerede krav til gennemførelsen af kontrollen
- Fokus på særlige udvalgte problemstillinger
- Flere sager til kontrol pr. revisor ved fejl
- Tilsynet er med til at udvælge sager, der skal kontrolleres

Min vurdering

- Kontrollen er skærpet
  - Klage over kontrollanters mindre gode arbejde har ført til bøder i Revisornævnet
  - Der er "ryddet op" blandt kontrollanterne

Hyppigste fejl på virksomhedsniveau

- ✚ Kvalitetsstyringssystemet anvendes ikke på erklæringsopgaver (25%)
- ✚ Intern efterfølgende kontrol er ikke udført (20%)
- ✚ Manglende eller opdaterede procedurer for løsningen af erklæringsopgaver (20%)
  - ✚ Udarbejdelse af revisionsplan
  - ✚ Uafhængighed
  - ✚ Indhentning af oplysninger om årsag til tidligere revisors fratreden
- ✚ Procentangivelser er i procent af sanktionerede sager

Revisorskifte: Revisors pligter

Tiltrædende revisor	Revisorskifte ved hvervets udløb	Revisorskifte i "utide"
Rette henvendelse til fratrædende revisor, der har pligt til at oplyse grunde til sin fratræden	Ja (både ved revision og review)	Ja (både ved revision og review)
Afgive tiltrædelsesprotokollat	Ja (kun ved revision)	Ja (kun ved revision)

Revisorskifte: Revisors pligter - 2

Fratrædende revisor	Revisorskifte ved hvervets udløb	Revisorskifte i ”utide”
Besked til E&S om ophør – hurtigst muligt	Ja (kun ved revision)	Ja (kun ved revision)
Fyldestgørende forklaring til E&S om årsagen til hvervets ophør	Nej	Ja (kun ved revision)
Evt. besked til reguleret marked om ophør – hurtigst muligt	Ja (kun ved revision)	Ja (kun ved revision)

Revisorskifte: Revisors pligter - 3

Fratrædende revisor	Revisorskifte ved hvervets udløb	Revisorskifte i ”utide”
Oplyse grunde til fratræden på tiltrædende revisors henvendelse	Ja (både ved revision og review)	Ja (både ved revision og review)
Give tiltrædende revisor adgang til alle relevante oplysninger om den virksomhed erklæringen vedrører	Ja (både ved revision og review)	Ja (både ved revision og review)
Afgive fratrædelsesprotokollat	Ja, hvis revisor ikke ønsker genvalg (kun ved revision)	Ja (kun ved revision)

Revisorskifte: I utide

- ▶ Revisor kan fratræde i utide, hvis det ikke strider mod god revisorskik

- ▶ Lovbemærkningerne:
  - ▶ Ok ved uafhængighedskonflikt og manglende betaling
    - ▶ Rettidig omhu – virksomheden skal kunne nå et revisorskifte og opfylde indberetningsfrister
  - ▶ Ikke ok, hvis kunde ikke giver adgang til nødvendige oplysninger eller ved uenighed om indhold i regnskabet – medmindre forholdet bliver så belastende, at revisors eneste udvej er at opsige aftalen

Revisorskifte: I utide - 2

- Virksomheden kan kun skifte revisor i utide, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil
  - Revisors underretningspligt til E&S suppleres med krav om redegørelse fra revisor – øget risiko ved revisionen?
  - Selskabets pligt til at anmelde ændringer i registrerede forhold suppleres med krav om redegørelse for utidigt revisorskifte

Revisorskifte: Ledelsens pligter

Ved revisorskifte	Revisorskifte ved hvervets udløb	Revisorskifte i ”utide”
Anmelde revisorskiftet til E&S senest 2 uger efter at beslutningen er truffet	Ja (kun ved revision)	Ja (kun ved revision)
Fyldestgørende forklaring til E&S om årsagen til hvervets ophør	Nej	Ja (kun ved revision)

Hyppigste fejl i enkeltsager

- Manglende/mangelfuld dokumentation for udførelsen (50%)
  - 41/2009
- Alvorlige fejl i den afgivne erklæring (31%)
  - 51/2010 – afkræftende konklusion
  - 68/2010 – rimelig retvisende
- Manglende/mangelfuld planlægning af de kontrollerede sager (29%)
  - 41-2009
- Procentangivelser er i procent af sanktionerede sager

41/2009 – 100.000 DKK til virksomhed

---

2 revisionsager

Manglende overordnet planlægningsnotat

- Manglende fastsættelse af væsentlighedsniveau

- Manglende risikovurdering

- Manglende beskrivelse af revisionsstrategi

Ingen dokumentation for det udførte arbejde

Ingen dokumentation for delkonklusioner

2 reviewsager

Ingen dokumentation for planlægning og fastsættelse af væsentlighedsgrænse

51/2010 – 2 revisorer á 50.000 DKK

Forbehold

- Manglende nedskrivning af den regnskabsmæssige værdi af koncernens handelsejendomme. Uenig med ledelsen i værdiansættelsesmetoden for handelsejendomme.
- Forbehold i moderselskab for kapitalandele datterselskab
- Manglende dokumentation for indfrielse af pantebreve
- Fortsat drift på baggrund af manglende likviditet
- Uenig med ledelsen i fortsat drift

Burde føre til en afkræftende konklusion

- Var en bortset fra mulige virkninger – et retvisende billede

68/2010 – 50.000 DKK til revisor

Forbehold

- Lager, debitorer, og kreditorer er medtaget ud fra oplysninger fra direktionen
- Der har ikke været foretaget revision af indtægter og udgifter
- Rimeligt retvisende billede

Forbehold

- Der er ikke hensat til tab på debitorer, der skal derfor tages forbehold af værdiansættelse af debitorer
- Retvisende billede

Eksempel: Going concern

- Revisionspåtegning 31. maj 2010 uden forbehold men med supplerende oplysning om kapitaltab
- Underskud før skat på 500 TDKK – negativ egenkapital på 200 TDKK i årsregnskab 2009
- Årsregnskabet er aflagt efter going concern princippet
  - Ikke beskrevet i regnskabet på trods af, der forelå flere usikre forhold på erklæringstidspunktet
- Konkursbegæring 31. oktober 2010

Eksempel: Going concern - 2

Tilsynets opfattelse

Manglende forbehold

- Der burde have været en omtale af alle usikre forhold.
Revisor burde have taget et forbehold for manglende oplysninger

Manglende revision af going concern

- Periodebalance pr. 31. marts 2010 med underskud på 250 TDKK – forklaret med sæsonudsving
- Drøftelse med virksomhedens ledelse

RS 570 Going concern

Væsentlig problematik om fortsat drift		Omtale af usikkerhed	
		Tilstrækkelig	Utilstrækkelig
Going concern valgt som regnskabsprincip	Relevant valg	Supplerende oplysning	Konklusion med forbehold for uenighed med ledelsen i omtale eller afkræftende konklusion
	Ikke relevant valg	Afkræftende konklusion	
Going concern fravalgt	Relevant valg	Supplerende oplysning	
	Ikke relevant valg	Afkræftende konklusion	

Eksempel: Manglende dokumentation

- Lager: 324.xxx DKK. Balancesum 1.xxx.xxx DKK. Egenkapital 347.xxx DKK.
  - Ingen fysisk kontrol af varelager

- Igangværende arbejder 285.xxx DKK. Balancesum 689.xxx DKK. Egenkapital 216.xxx DKK.
  - Der foreligger ingen revisionsbeviser for igangværende arbejder

Eksempel: Varelager i årsrapporten

Ydelse	Revision	Review	Assistance
Sikkerhed	Høj	Begrænset	Ingen
Eksempler på arbejds-handlinger	Fysisk kontrol	Indhent lagerliste og afstem total til saldobalance	Opnåelse af generel viden om varelagerproblematikker i branche og virksomhede
	Efterprøvelse af interne kontroller for opgørelse af mængde eller pris	Forespørg om lageroptællingsmetoden og grundlaget for værdiansættelsen	Opnåelse af generel viden om virksomhedens lagerregistrering
	Kontrol af prissætning til leverandørfaktura	Sammenligning af lageromsætnings-hastigheden med tidligere perioder	Gennemlæsning af oplysninger om varelageret

Hyppigste forekomne fejl

- ✚ Manglende supplerende oplysning om ulovlige A-lån
  - ✚ Lån på balancetidspunkt - eksempelvis 31. december 2009 omtales i påtegning på 2009 og 2010 regnskabet
- ✚ Manglende forbehold for overtrædelse af ÅRL
- ✚ Sammenblanding af erklæringstyper, herunder forkert grad af sikkerhed
- ✚ Manglende forbehold/supplerende oplysninger om going concern

Hyppigste forekomne fejl - 2

- Manglende modificering af konklusion som følge af forbehold
  - Forbehold
  - Retvisende årsregnskab

Tilsynets observationer ved 2010 kontrollen

- Forevist årsrapport var forskellig fra den til E&S indsendte årsrapport
  - Fremover udgangspunkt i E&S versionen

- Revisor har ikke pligt til at have en kopi af underskrevet protokol liggende

- Kundeliste over selskaber med § 1 stk. 2 erklæringer ikke fuldstændig
  - Forelagt kundeliste ved kontrol: 22 selskaber
  - Ifølge E&S: +200 selskaber

Status på Revisornævnssager

År	04 - 07	08	09	Sum
Sager til påkendelse	84	18	17	119
Virksomhedsbøde	50	8	2	60
Revisor idømt bøde	29	7	2	38
Advarsel	5	2	1	8
Frifindelse	8	2	-	10
Afvist	5	0	-	5
Endnu verserende sager	0	1	14	15
Sager, hvor revisor skyldig, men strafbortfald/ingen tillægsstraf	9	4	-	13

Tema: Efterfølgende intern kontrol

Formål

- Finder den interne kontrol alle fejl og mangler i de udvalgte sager?
- Er kontrollanten enig i den interne controls vurdering af sagerne?
- Følger virksomheden op?
  - I forhold til den konkrete revisor
  - I forhold til systemet

Tema: Efterfølgende intern kontrol - 2

Resultat af dette fokusområde

- 2 virksomheder, hvor kontrollanten har været uenig i resultatet af den efterfølgende interne kontrol
- Ca. 25 virksomheder havde slet ikke udført intern kontrol

Husk

- Enkeltmandsvirksomheder kan selv foretage overvågning af kvalitetssystemet
  - Gælder IKKE enkeltsagskontrol
- Samtlige opgaveansvarlige revisorer skal kontrolleres indenfor 3 års perioden

Tema: Efterfølgende intern kontrol - 3

- Tilsynet sanktionerer som hovedregel ikke sager, som den interne kontrol har fundet mangelfuld
  - Skriv om fundne sager ved den interne kontrol
  - Gør noget ved manglerne

Tema: Konkursager

- 13 kontrollerede virksomheder har haft utilstrækkelig dokumentation for revision af going concern
- Herudover fik en del virksomheder anbefalinger af kontrollanten vedrørende revision af going concern forudsætninger på systemniveau og/eller enkeltsagsniveau

Tema: Virksomheder, som tidligere har været igennem en kontrol

---

- ▶ Blank erklæring tidligere – nu fejl – hvad skal kontrollanten nu gøre
  - ▶ Rapportering om fejl og mangler på normal vis
  - ▶ Gør gerne opmærksom på den ”blanke” kontrol
  - ▶ Revisornævnet har udtalt:

En revisionsvirksomhed har pligt til at tilpasse og udvikle sit kvalitetsstyringssystem efter virksomhedens forhold. Den omstændighed, at kvalitetsstyringssystemet har opnået godkendelse ved en tidligere kontrol udelukker derfor ikke i sig selv, at virksomheden senere kan pålægges et ansvar for mangler ved systemet.

Nyheder i 2011 kontrollen

- ▶ Der er afsat plads efter hvert afsnit til den kontrollerede virksomheds kommentarer
  - ▶ Få det skrevet hvis I er uenige i kontrollantens kommentarer, for ikke at fortabe muligheden for senere protest eller forringe bevisets stilling

- ▶ Kontrollanterne skal nu indhente og gennemgå de officielle årsrapporter for at kontrollere dem til sagsbehandlingen

- ▶ Konkrete spørgsmål vedr. årsrapporten er indsat i checkliste 4a

Nyheder i 2011 kontrollen - 2

- IT Kontrol sker på baggrund af RS standarder
- IT Anbefaling i rapporten, hvis den kontrollerede virksomhed endnu ikke har taget højde for ISQC 1
- IT Teams skal nu sammensættes, så det passer til kontrollen og ikke bliver dyrere end nødvendigt
  - IT Der verserer et par sager om prisen på kontrollerne

Stikprøvestørrelse

- Præciseret, at kontrollen også skal omfatte regnskaber fra klasse A og B

Antal underskriftsberettigede revisorer				
Minimum sager af samtlige	5 - 10	11 - 20	21 - 30	+ 30
Regnskabsklasse A	2	3	3	4
Regnskabsklasse B	2	3	3	4
Regnskabsklasse C	2	3	5	6
Regnskabsklasse D	2	3	5	6

Tema: Efterfølgende intern kontrol

- Fortsat fokus på dette område i 2011-kontrollen
- Kravene til stikprøver vedr. dette område er fortsat:

Antal underskriftsberettigede revisorer						
	1	2 - 4	5 - 10	11 - 20	21 - 30	+ 30
Konkrete sager der har været udtaget i den interne overvågning	1	1	2	3	4	6

Tema: Konkursager

- Fortsat fokus på dette område i 2011-kontrollen
- Kravene til stikprøver vedr. dette område er fortsat:

Antal underskriftsberettigede revisorer						
	1	2 - 4	5 - 10	11 - 20	21 - 30	+ 30
Sager, hvor virksomheden er gået konkurs eller i betalingsstandsning	1	1	2	3	4	6

Tema: Hvidvaskregler for revisorer

- Fortsat fokus på dette område i 2011-kontrollen

- Revisor skal kende sin kunde
  - Reelle ejere

- Revisor skal være opmærksom på, om kunden kan være involveret i hvidvask eller finansiering af terror
  - Undersøgelse og indberetningspligt

- Revisors ansvar, at medarbejderne efterlever reglerne.
  - Dokumentationskrav

Kend din kunde

- Der må ikke leveres nogen form for ydelser, før revisor har verificeret, at kunden er den, han giver sig ud for at være
  - Det gælder også reelle ejere – ultimativt
- Undtagelse: Lejligheds kunder, med mindre revisor for mistanke om at kunden er involveret i hvidvask

Krav til legitimation: Kunden er en fysisk person

Navn, CPR-nummer, adresse

 Lav risiko – eks.: Revisor kender personen, som ikke skønnes at være involveret i hvidvask

 Ingen dokumentationskrav – blot et notat om forholdene

 Normal risiko – eks.: Revisor kender ikke kunden

 Oplysningerne skal kontrolleres til troværdige dokumentation, fx årsopgørelse eller sygesikringskort

 Høj risiko – eks.: Kunde bor i Moskva

 Krav om billedlegitimation – pas eller kørekort – samt dokumentation for adresse (evt. adressetest)

Krav til legitimation: Kunden er en fysisk person - 2

- ▶ Navn, CPR-nummer, adresse
  - ▶ Ekstra høj risiko – eks.: Politisk udsatte kunder bosiddende i en andet land eller nære samarbejdspartnere til disse
    - ▶ Krav om billedlegitimation – pas eller kørekort – samt dokumentation for adresse (evt. adressetest)
    - ▶ Nuværende stilling/beskæftigelse
    - ▶ Hvilket erhverv, eller hvilken forbindelse til person med højerestående offentligt erhverv
    - ▶ Oplysninger om indkomst- og formue
  - ▶ Distancekunder (ikke fysisk til stede)
    - ▶ Yderligere krav: Dokumentation fra kundens bank, notar eller anden myndighedsperson i kundens hjemland

Krav til legitimation: Kunden er en juridisk person

- ▶ Navn, CVR-nummer, adresse
  - ▶ Oplysningerne skal legitimeres – fx ved opslag i CVR, resume fra E&S, udskrift fra SKAT eller lignende
  - ▶ Reelle ejere legitimeres efter reglerne for personer
  - ▶ Undtagelser:
    - ▶ Finansiell virksomhed inden for EU/EØS
    - ▶ Børsnoteret virksomhed
    - ▶ Indenlandsk myndighed
    - ▶ EU myndighed eller institution
- ▶ NB: Der skal udarbejdes et notat, der dokumenterer revisors begrundelse for at benytte undtagelsesbestemmelserne

Krav til legitimation: Kunden er en juridisk person - 2

- ▶ Ejerforening og andelsboligforening
  - ▶ Kontroller matrikelnummer, vedtægter og seneste referater

- ▶ Udenlandske virksomheder
  - ▶ Lignende oplysninger fra hjemlandet

- ▶ HUSK også at kontrollere den person, der henvender sig på vegne af ovennævnte og klarlæg personens identitet

Krav til legitimation: Reelle ejere

- ▶ Personer, der i sidste instans ejer eller kontrollerer mere end 25%
  - ▶ Undtagelse: Virksomheder, der handles på et reguleret marked
- ▶ Personer, der på anden måde, udøver kontrol med selskabets ledelse
- ▶ Personer, der skal modtage mere end 25% af en fonds uddelingsmidler eller formuegoder

Krav til legitimation: Reelle ejere - 2

- Personer, der udøver kontrol over mere end 25% af en fonds uddelingsmidler eller formuegoder
- Personkreds, i hvis hovedinteresse en fond er blevet oprettet

- Se FSR publikation fra februar 2011
  - Hvidvaskreglerne for revisorer

Revisionsbeviser

- ▶ Stærke revisionsbeviser, eksempler
  - ▶ Fra eksterne (uafhængige) kilder
    - ▶ Saldoanerkendelser/-meddelelser
    - ▶ Værdiansættelser
  - ▶ Revisors observationer
    - ▶ Beholdningseftersyn
    - ▶ Lagerkontrol
    - ▶ Aktivernes tilstedeværelse
  - ▶ Originale dokumenter
  - ▶ Interne tilknyttede effektive kontroller

Revisionsbeviser - 2

- Sjældent dokumenteret i planlægningsfasen, hvilke revisionshandlinger, der skal medføre et forventet revisionsbevis og sikre et givet revisionsmål nås
- Ofte manglende begrundelse for fravalg af stærke revisionsbeviser i planlægningen

78/2010 – 2 revisorer á 150.000 DKK

- Revisor har udført bogføring og assisteret med koncernregnskab for selskab noteret på Dansk autoriseret Markedsplads (Dansk AMP – reguleret marked)
  - Overtrædelse af skærpede uafhængighedsregler
- Ændring af risikovurdering på omsætning og immaterielle anlægsaktiver fra lav til middel førte ikke til ændringer arbejdshandlinger
- Ikke tilstrækkelig dokumentation for grundlaget for revisionspåtegningen

78/2010 - 2

- Sag startet ved Erhvervs- og Selskabsstyrelsens besøg i revisorvirksomheden
  - Revisorlovens § 37

- To underskrivende revisorer fik hver en bøde på 150.000 DKK
  - Uafhængighedsovertrædelsen er anset for skærpende, hvilket har påvirket udmålingen af bødestørrelsen

Spørgsmål ???

Focus IT a/s

> Kundeområde
> Bestilling
> Fjernstyring
Log ind

Profil IT Revisor IT Business Referencer Nyheder Bagsiden

Nyheder:
26. september 2011
Seks år med uafbrudt vækst i medarbejdernes hænder
Årsregnskab 2010/11
13. september 2011
Oktober kurser i samarbejde med Karnov Group
Indenfor skat, revision og regnskab
Bagsiden:
19. september 2011
IT Løsninger til revisors kunder III
Vores IT Business system er jo ikke den eneste mulighed

Velkommen til Focus IT
Vi er Danmarks mest betydende leverandør af løsninger til revisorer, og det glæder os at kunne præsentere os selv og vore produkter.
Brug områderne ovenfor til at læse om vore produkter [IT Revisor](#) og [IT Business](#) og om os.
Er du kunde hos os, kan du logge ind i [Kundeområdet](#). Her finder du nyheder fra Focus IT, support og vejledninger samt de nyeste opdateringer til vores systemer. Derudover kan du bestille IT Business programmerne og installere et IT Business demo system.

Support
I [Kundeområdet](#) finder du hjælp og vejledning m.m.
I IT Revisor har du let adgang hertil i programmets Hjælp menu. Som IT Revisor kunde kan du også bare kontakte vores Hotline på tlf. 62 20 20 13.
Bliv kontaktet
Vi står gerne til rådighed for et uforpligtende møde, enten på vores eller jeres adresse: [Kontaktformular](#).

Microsoft CERTIFIED

Focus IT a/s • Fåborgvej 65A • 5700 Svendborg • Tlf.: 6221 5353 • Email: info@focus-it.dk • CVR: 28 85 58 18

Kontaktdata:

Telefon:
62 21 53 53

Mail:
cro@focus-it.dk

Web:
Focus-it.dk

Husk kursusbevis!